

Obchodné toky medzi EÚ, Ukrajinou a Ruskom

Slovenská republika nie je priamo závislá od dovozu agropotravinárskych produktov z Ukrajiny ani Ruskej federácie. Dopady vojenského konfliktu na Slovensko v oblasti agropotravinárstva budú sekundárne – v dôsledku potenciálneho globálneho nárastu cien poľnohospodárskych komodít (Rusko a Ukrajina sú svetovými zásobárňami pšenice, kukurice, a i.), cien hnojív (Rusko vyprodukuje 13% svetovej produkcie hnojív – zvlášť fosfátových a dusíkatých), ako aj v dôsledku závislosti SR a EÚ od Ukrajiny a Ruska v dodávkach plynu.

Potravinová bezpečnosť EÚ nie je priamo ohrozená. EÚ je čistým vývozcom potravín a Ukrajina tvorí len 4,9% agropotravinárskeho dovozu do EÚ. Problémom môžu byť skôr konkrétne produkty – 88% EÚ dovozu slnečnicového oleja, 41% repkového semena a 26% medu pochádza z Ukrajiny. Rusko je najväčším dodávateľom dusíkatých hnojív na trhy EÚ.

Sekundárny dopad na región EÚ sa môže prejaviť aj destabilizáciou v regiónoch Afriky a Ázie závislých na agropotravinárskom dovoze z Ukrajiny a Ruska. Na svetovú potravinovú bezpečnosť má dopad predovšetkým ukrajinská pšenica. Ukrajina je piatym najväčším exportérom pšenice – export smeruje aj do EÚ a Číny, ale základným dovozom je táto pšenica pre 14 krajín s podielom ukrajinskej pšenice nad 10%, pričom značný počet týchto krajín už čelí potravinovej neistote v dôsledku pretrvávajúcej politickej nestability alebo otvoreného násillia. Napríklad Libanon dováža z Ukrajiny vyše polovicu svojej spotreby pšenice, Jemen 22% a Líbya 43%. Najväčší spotrebiteľ ukrajinskej pšenice, Egypt, doviezol v roku 2020 viac ako 3 milióny metrických ton (14% spotreby). V Turecku tvorí ukrajinská pšenica 23% všetkých dovozov a ruská pšenica tvorí 62% dodávok. Podľa údajov FAO Ukrajina v roku 2020 dodávala 28% malajzijskej, 28% indonézskej a 21% bangladéšskej spotreby pšenice. Ako bude vidieť aj neskôr na mape, gro produkcie pšenice pochádza práve z východnej Ukrajiny – Charkovskej, Dnepropetrovskej, Záporožskej a Chersonskej oblasti.

V politicky nestabilných krajinách by ďalšie šoky v cenách potravín a hlad mohli ľahko zhoršiť už aj tak zlú situáciu. Okrem priamej pomoci Ukrajine a tiež riešenia domácej situácie s rastúcimi cenami potravín a vstupov budú musieť vlády EÚ posilniť potravinovú pomoc aj do týchto krajín v núdzi mimo Európy – ak sa má predísť ďalším geopolitickým hrozbám. Zásobovanie potravinami bolo jedným zo základných faktorov revolúcií Arabskej jari.

Obchodné toky medzi EÚ a Ruskom a medzi EÚ a Ukrajinou

Na základe informácií zo sekretariátu Copa-Cogeca je nižšie uvedený prehľad obchodných tokov medzi EÚ a Ruskom a EÚ a Ukrajinou.

EÚ - Rusko

Aktuálna situácia

Politické a hospodárske vzťahy EÚ s Ruskom sú založené na bilaterálnej dohode o partnerstve a spolupráci – PCA. Rusko vstúpilo do WTO v roku 2012.

Od roku 2014 nezákonná anexia Krymu a konflikt na východnej Ukrajine vážne ovplyvnili vzťahy medzi EÚ a Ruskom. V dôsledku toho boli pozastavené niektoré politické dialógy a

mechanizmy spolupráce, a to aj v oblasti obchodu. Od marca 2014 prijala EÚ sankcie voči Rusku, na ktoré reagovalo embargom na niektoré vývozy EÚ. Embargo pomohlo zvýšiť ruskú potravinovú sebestačnosť. Už v roku 2010 ruská vláda zaviedla ruskú potravinovú doktrínu, ktorá navrhuje minimálne ciele pre sebestačnosť v určitých produktoch (95% obilie a zemiaky, 90% mlieko a mliečne výrobky, 85% mäso a mäsové výrobky, 80% v cukor a rastlinné oleje).

V roku 2013 bolo Rusko po USA druhou najvýznamnejšou destináciou pre agropotravinársky export EÚ, čo predstavuje celkovo približne 11,8 mld. eur, resp. 10% všetkého agropotravinárskeho exportu EÚ. Po embargu stratila EÚ viac ako 5 mld. eur ročne na agropotravinárskych vývozoch do Ruska. Táto strata bola čiastočne kompenzovaná nárastom celkovej hodnoty agropotravinárskeho vývozu EÚ v roku 2015 v porovnaní s rokom 2014 – s výrazným nárastom hodnoty vývozu do USA, Číny a na iné kľúčové trhy. Dopady embarga nie sú rovnomerne rozdelené medzi členské štáty EÚ, väčší dosah má na tie, ktorých agropotravinársky sektor bol užšie prepojený s ruským trhom. Po najnovšom vývoji EÚ opäť uvalila sankcie na Rusko.

Aktuálny obchod

Rusko je piatym najväčším obchodným partnerom EÚ (4,8 % celkového obchodu EÚ v roku 2020). EÚ je najväčším obchodným partnerom Ruska a predstavuje 37,3% celkového obchodu s tovarom krajiny v roku 2020. EÚ je tiež najväčším investorom v Rusku.

Celkový obchod s tovarom medzi EÚ a Ruskom v roku 2020 dosiahol 174,3 mld. eur. Dovoz do EÚ mal hodnotu 95,3 mld. eur a dominovali v ňom palivá a produkty ťažby – najmä ropa (67,3 mld. eur; 70,6%), sektor poľnohospodárstva a surovín (4,3 mld. eur; 4,5%), chemické látky (4,1 mld. eur; 4,3%) a železo a oceľ (4,0 mld. eur, 4,1%). Vývoz EÚ dosiahol celkovo 79,0 mld. eur. Na čele boli stroje a dopravné zariadenia (35,0 mld. eur, 44,1%), chemické látky (16,7 mld. eur, 21,1%) a priemyselný tovar (7,6 mld. eur, 9,6%), ako aj sektor poľnohospodárstva a surovín (6,9 mld. eur, 8%).

Tabuľka 1: Obchod s tovarom medzi EÚ a Ruskom v rokoch 2018-2020, mld. €

Rok	Dovoz do EÚ	Vývoz z EÚ	Saldo
2018	160,9	82,3	-78,6
2019	145,0	87,8	-57,3
2020	95,3	79,0	-16,4

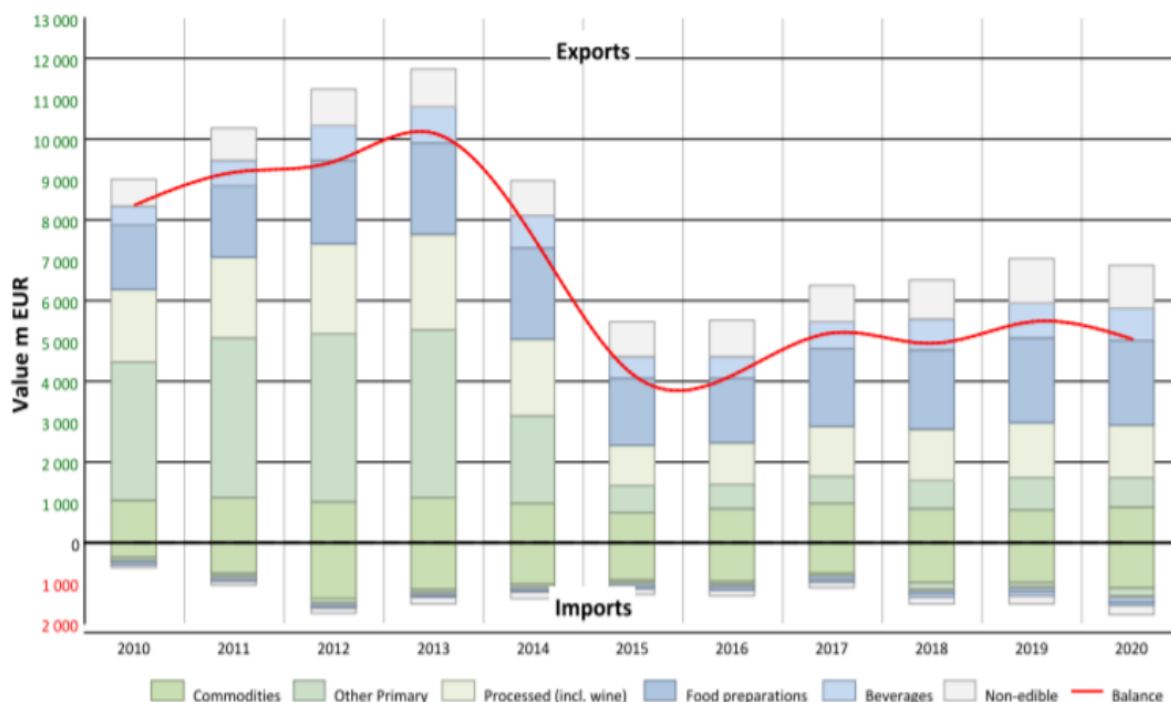
EÚ je z hľadiska energetických potrieb závislá od Ruska: v roku 2021 sa 46,8 % plynu dovážalo z Ruska, zatiaľ čo v roku 2010 to bolo len 26 %. Únia tiež dováža polovicu čierneho uhlia z Ruska, čím vyplní medzeru medzi ťažbou a spotrebou EÚ.

Agropotravinársky obchod

Rusko je čistým nákupcom na svetovom poľnohospodárskom trhu; s celkovým agropotravinárskym dovozom v hodnote 24 mld. eur v roku 2020 (-4% v porovnaní s rokom

2019). Vývoz z EÚ do Ruska zaznamenal v roku 2020 mierny pokles o takmer 3% a dosiahol 6,8 mld. eur (6. najväčšia destinácia EÚ). Po prerušení obchodu v dôsledku dovozného embarga na širokú škálu agropotravinárskych výrobkov sa obchod s agropotravinárskymi výrobkami zvýšil významným tempom. Nárast bol spôsobený vyššou hodnotou vývozu agropotravinárskych výrobkov EÚ, na ktoré sa embargo nevzťahovalo.

Graf 1: Vývoj agropotravinárskeho obchodu medzi EÚ a Ruskom medzi rokmi 2010 a 2020 v hodnotovom vyjadrení (legenda zľava: komodity, iné primárne produkty, spracované produkty (vrátane vína), potravinové prípravky, nápoje, nejedlé produkty, saldo)

Agropotravinárske výrobky EÚ na ruskom zozname zákazu dovozu (2015): mäso a údeniny (mäso z hovädzieho dobytku, ošipáných a hydiny (čerstvé, chladené alebo mrazené); mliečne výrobky: mlieko, syr/sušené odstredené mlieko, kondenzované mlieko a niektoré potravinové prípravky obsahujúce mliečne zložky; zelenina a ovocie: okrem upravenej zeleniny a ovocia; ryby a kôrovce.

Kľúčové komodity pre Rusko

Rusko opakovane zaviedlo obmedzenia vývozu pšenice, odkedy sa stalo jednou z najväčších krajín na svete vyvážajúcich pšenicu. Ruská vláda obmedzila vývoz obilia zavedením vývozného dane až do výšky 40% počas prudkého nárastu cien na svetovom trhu v rokoch 2007/2008, po ktorom nasledoval úplný zákaz vývozu obilia v rokoch 2010/2011 a opäť daň na vývoz obilia vo výške 15% s dodatočnou platbou 7,5 eura za tonu v roku 2015. V súvislosti s pandémiou COVID-19 Rusko v roku 2020 zaviedlo kvótu na vývoz obilia vo výške 7 mil. ton (apríl až jún 2020), čím obmedzilo vývoz obilia mimo krajín Euroázijskej ekonomickej únie.

Tabuľka 2: Dovozy z Ruska do EÚ a vývoz z EÚ do Ruska, rok 2020

	Dovoz (v tis. ton)	Vývoz (v tis. ton)
--	--------------------	--------------------

			Svet	Rusko	Podiel Ruska na celkovom importe, 2020	Svet	Rusko	Podiel Ruska na celkovom exporte, 2020
Poľn. plodiny	Obilniny	Pšenica obyčajná	4797	318	7%	35948		
		Slničnica	1120	432	39%	558		
Hotové potraviny, nápoje, destiláty a ocot	Alkoholické nápoje	Pivo				4162	320,7	8%
		Víno				2950	234	8%
		Destiláty				1103	75	7%
	Zvyšky a odpad z potravinárskeho priemyslu, krmivo pre zvieratá		26590	2530	10%	9415	360	4%
Minerálne produkty	Minerálne palivá, oleje, produkty destilácie		880000	259000	29%			
		Uhlie	78451	44022	50%	3470		
		Ropné oleje	443000	118000	27%			
		Ropné plyny	130000	45000	35%			
Chemický alebo príbuzenský priemysel		Organické chemikálie	24800	9900	40%	13600		
		Hnojivá	17572	5135	29%	15500		
Železo a oceľ			43000	10000	23%	41000		
Drevo a výrobky z dreva, drevené uhlie			39000	13000	33%			
Hliník			8700	1000	11%	3700		
Nikel			324	160	49%	155		

EÚ - Ukrajina

Aktuálny obchod

EÚ je najväčším obchodným partnerom Ukrajiny (40 % jej obchodu v roku 2019).

Ukrajina je osemnástym najväčším obchodným partnerom EÚ. Celkový obchod medzi EÚ a Ukrajinou dosiahol v roku 2019 43,3 mld. eur.

Dovoz EÚ z Ukrajiny v roku 2019 dosiahol 19,1 mld. eur. Hlavnými produktmi boli **suroviny** (železo, oceľ, ťažobné produkty, poľnohospodárske produkty), **chemické produkty a stroje**. Dovoz od roku 2016 **výrazne vzrástol - o 48,5 %**. Vývoz EÚ na Ukrajinu predstavoval v roku 2019 viac ako 24,2 mld. eur. Medzi hlavné vývozy EÚ na Ukrajinu patria **stroje a dopravné zariadenia, chemikálie a priemyselný tovar**. Vývoz EÚ na Ukrajinu zaznamenal od roku 2016 podobný pôsobivý nárast o 48,8 %.

Obchodná dohoda

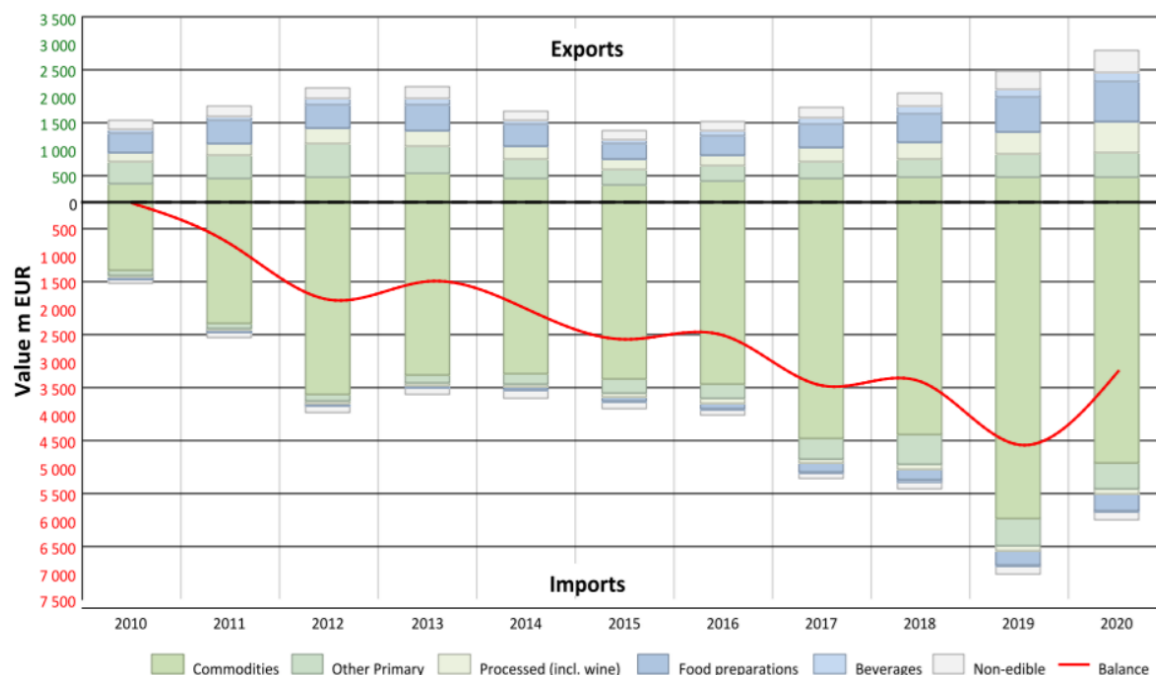
Rozsiahla a komplexná zóna voľného obchodu (DCFTA) medzi EÚ a Ukrajinou je predbežne v platnosti od 1.1.2016. Cieľom Dohody o pridružení (AA) / DCFTA je podporiť obchod s tovarom a službami medzi EÚ a Ukrajinou postupným znižovaním ciel a zosúladením pravidiel Ukrajiny s pravidlami EÚ. Aby sa Ukrajina lepšie integrovala s trhom EÚ, harmonizuje mnohé zo svojich noriem a štandardov v oblasti priemyselných a poľnohospodárskych produktov. Ukrajina tiež zosúladuje svoje právne predpisy s EÚ v oblastiach súvisiacich s obchodom, ako je hospodárska súťaž, technické prekážky obchodu (TBT), sanitárne a fytosanitárne prekážky (SPS), uľahčenie colného a obchodného styku a ochrana práv duševného vlastníctva. Dohoda bola veľmi v prospech Ukrajiny.

Ukrajina požiadala o preskúmanie rozsahu liberalizácie obchodu podľa dohody o pridružení medzi EÚ a Ukrajinou, čo umožnil článok 29 dohody. EÚ prostredníctvom komisára pre obchod V. Dombrovskisa s týmto návrhom súhlasila vlani vo februári. Cieľom je rozšíriť rozsah liberalizácie obchodu. Komisia teraz zhromažďuje spätnú väzbu od rôznych zainteresovaných strán a navrhne Rade mandát.

Agropotravinársky obchod

Ukrajina je čistým exportérom poľnohospodárskych a potravinárskych produktov, keďže bilancia agropotravinárskeho obchodu je prevažne pozitívna a má rastúci trend. Za posledných desať rokov získala Ukrajina značný podiel na medzinárodných agropotravinárskych trhoch ako vývozca obilia, repkového semena, slnečnicového oleja a semien. Ukrajina je jednou z mála krajín na svete, ktoré by mohli zvýšiť čistý export obilia a očakáva sa, že jej úloha na svetových trhoch s obilím sa v budúcnosti posilní. **Teraz je Ukrajina štvrtým najväčším externým dodávateľom potravín pre EÚ a poskytuje bloku približne štvrtinu dovozu obilnín a rastlinných olejov, vrátane takmer polovice kukurice.** Napriek tomu, že Ukrajina je dôležitým obchodným partnerom, predstavuje len 4,9 % celkového dovozu agropotravín do EÚ.

Graf 2: Porovnanie exportu EÚ na Ukrajinu a importu z Ukrajiny medzi rokmi 2010 a 2020 v hodnotovom vyjadrení (legenda zľava: komodity, iné primárne produkty, spracované produkty (vrátane vína), potravinové prípravky, nápoje, nejedlé produkty, saldo)

V roku 2020 tvorili približne polovicu agropotravinárskeho vývozu na Ukrajinu potraviny a krmivá, tretinu potravinové prípravky a nápoje a zvyšok nepoživatelné produkty. Celková hodnota agropotravinárskeho vývozu bola 2 842 mil. eur, čo je menej ako polovica dovozu.

V roku 2020 asi 92% agropotravinárskeho dovozu z Ukrajiny tvorili potraviny a krmivá, 5,7% potravinové prípravky a nápoje a 2,6% nepoživatelné produkty. Celková hodnota bola 6 019 mil. eur. Ukrajina patrí medzi troch najväčších exportérov ekologických produktov do EÚ.

Kľúčové komodity pre Ukrajinu

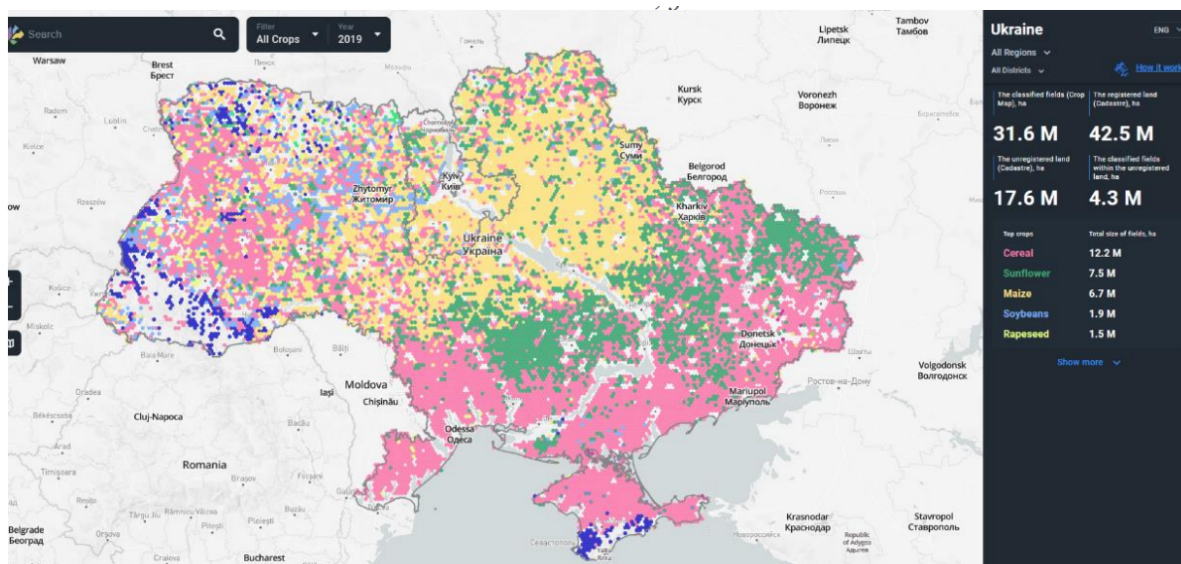
Tabuľka 3: Dovoz z Ukrajiny do EÚ, 2020

			Dovoz do EÚ (v tis. ton)		
			Svet	Ukrajina	Podiel Ukrajiny, 2020
Živočíšne produkty		Hydina	392	80	20%
		Vajcia	28,7	3,2	11%
		Med	174	54,8	31%
Rastlinné produkty	Obilniny	Pšenica obyčajná	4797	734	15%
		Kukurica	15724	8763	56%
		Obilné zrná	90	15,6	17%
	Olejniny	Olejniny celkom	24730	2712	11%
		Repka	5849	1963	34%
		Slničnica	1120	209	19%

Hotové potraviny, nápoje, destiláty a ocot	Zvyšky a odpad z potravinár. priemyslu, krmivo pre zvieratá		26590	1798	7%
Chemikálie	Hnojivá		43000	5000	12%

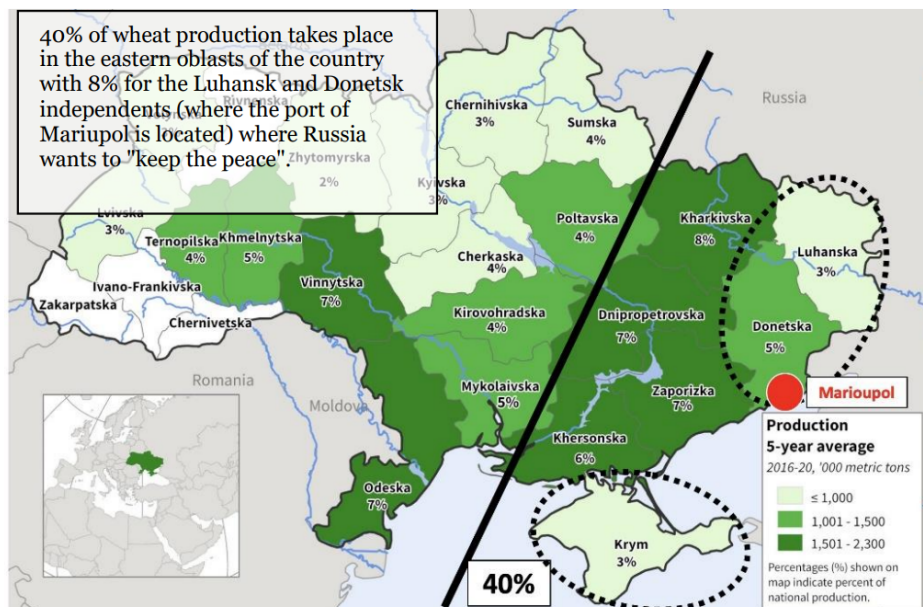
Ukrajina je piatym najväčším svetovým vývozcom pšenice. Pre Ukrajinu je kľúčový aj export kukurice, ktorá je dôležitou zložkou krmiva hospodárskych zvierat. Prerušenie dodávok môže ovplyvniť produkciu ošipaných a hydiny v celej Európe.

Obrázok 1: Pestovanie plodín na Ukrajine podľa typu produktu (2019) – ružovou: obilniny, zelenou: slnečnica, žltou: kukurica, modrou: sója, svetlou zelenou: repka

Obrázok 2: Hlavné produkčné oblasti pre pšenicu

Okolo 40% pšenice je vyprodukovaných vo východných oblastiach krajiny (8% v Luhansku a Donecku).

UKRAINE

Zones de production de blé

(moyenne 2016-2020)

Régions séparatistes pro-russes du Donbass, « les 2 Oblasts » de Louhansk et Donetsk

La production annuelle de blé est de 30 à 32 Mt (4%/Monde)

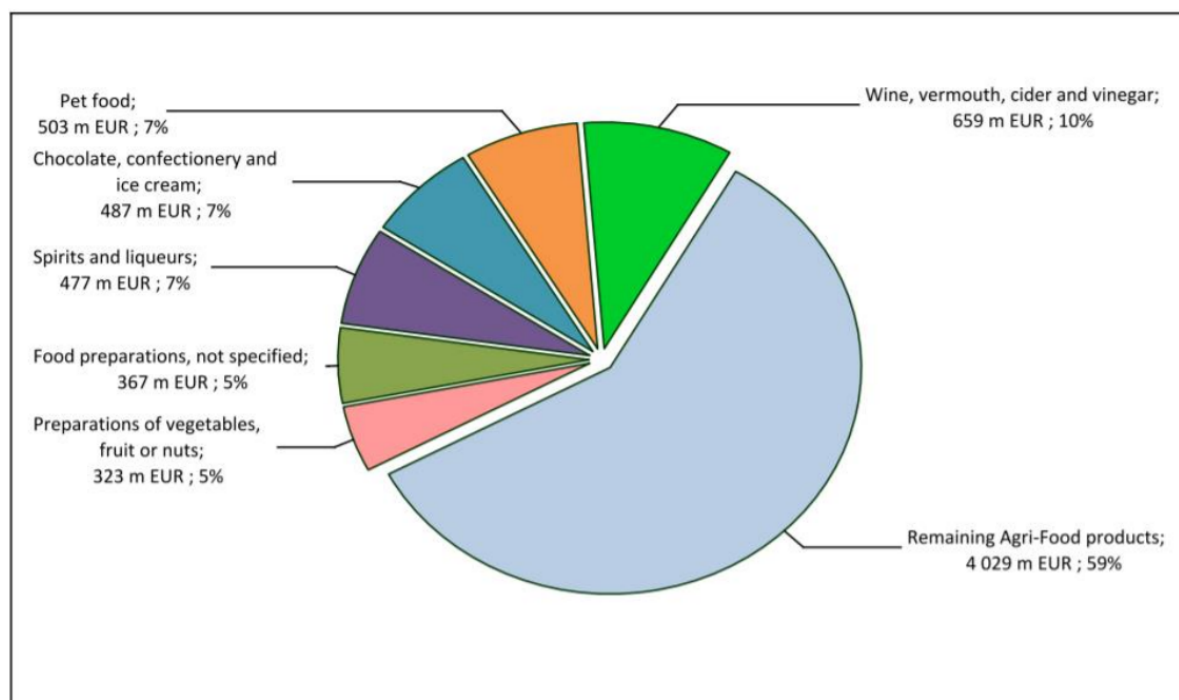
L'exportation annuelle de blé est de 20 à 25 Mt (12%/Monde)

USDA Foreign Agricultural Service
DEPARTMENT OF AGRICULTURE

Source: State Statistics Service of Ukraine (Rosstat for Crimea Oblast)
Average Wheat Production 2016-2020

Grafická a tabuľková príloha:

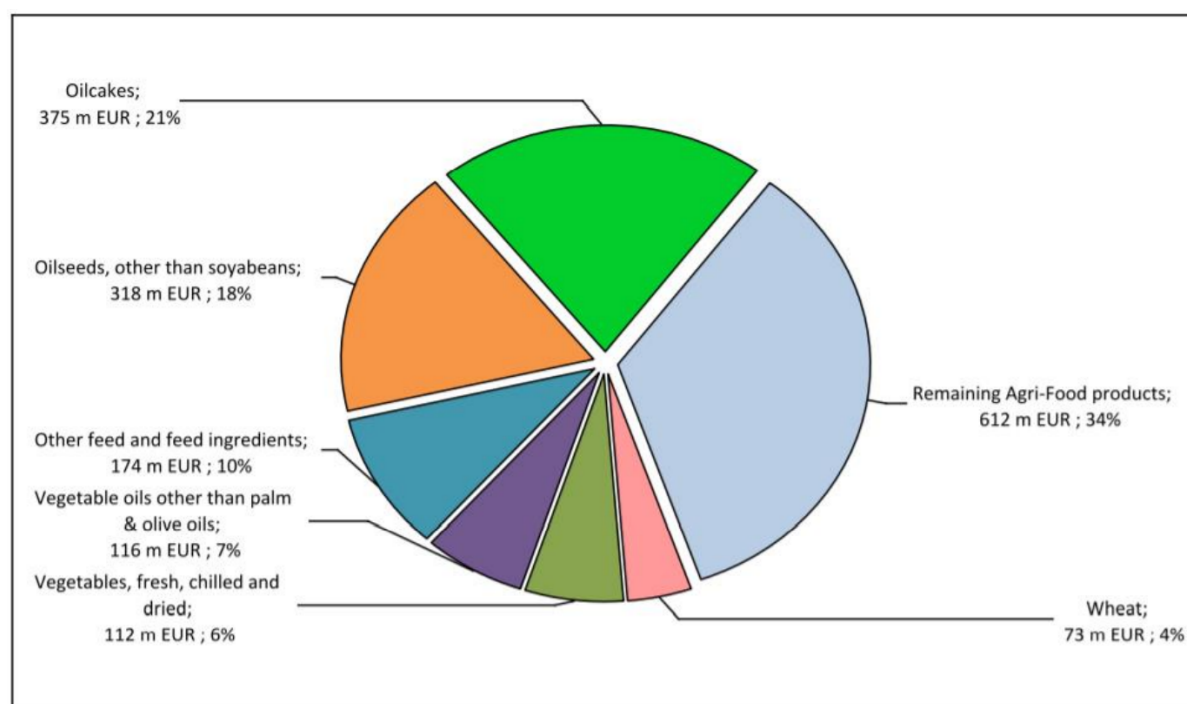
Agropotravinársky vývoz z EÚ do Ruska v roku 2020 podľa kategórie produktov

Vývoj top 20 agropotravinárskych vývozov do Ruska, 2016-2020

		Exports						
		Value (million EUR)					%	
		2016	2017	2018	2019	2020	Share in all Agri 2020	Change 2019-2020
1	Wine, vermouth, cider and vinegar	457	599	604	690	659	9.6	-4.5
2	Pet food	385	467	446	482	503	7.3	4.4
3	Chocolate, confectionery and ice cream	343	424	470	528	487	7.1	-7.8
4	Spirits and liqueurs	355	479	494	549	477	7.0	-13.1
5	Food preparations, not specified	258	341	343	358	367	5.4	2.5
6	Preparations of vegetables, fruit or nuts	321	338	364	365	323	4.7	-11.5
7	Pasta, pastry, biscuits and bread	200	253	295	302	292	4.3	-3.3
8	Cut flowers and plants	213	215	240	285	275	4.0	-3.5
9	Bulbs, roots and live plants	179	190	211	242	239	3.5	-1.2
10	Oilseeds, other than soyabeans	140	207	211	201	234	3.4	16.4
11	Beer	80	117	172	193	211	3.1	9.3
12	Infant food and other cereals, flour, starch or milk preparations	186	188	200	212	210	3.1	-0.9
13	Eggs and honey	150	138	163	201	189	2.8	-6.0
14	Miscellaneous seeds and hop cones	166	177	160	152	187	2.7	23.0
15	Casein, other albuminoidal substances and modified starches	136	155	147	170	174	2.5	2.4
16	Roasted coffee and tea	107	129	142	163	163	2.4	0.0
17	Soups and sauces	119	128	129	142	151	2.2	6.3
18	Cigars and cigarettes	94	74	94	124	133	1.9	7.3
19	Cereals, other than wheat and rice	119	168	112	84	126	1.8	50.0
20	Raw tobacco	178	128	130	154	125	1.8	-18.8
	Remaining Agri-Food products	1 312	1 447	1 356	1 426	1 320	19.3	-7.4

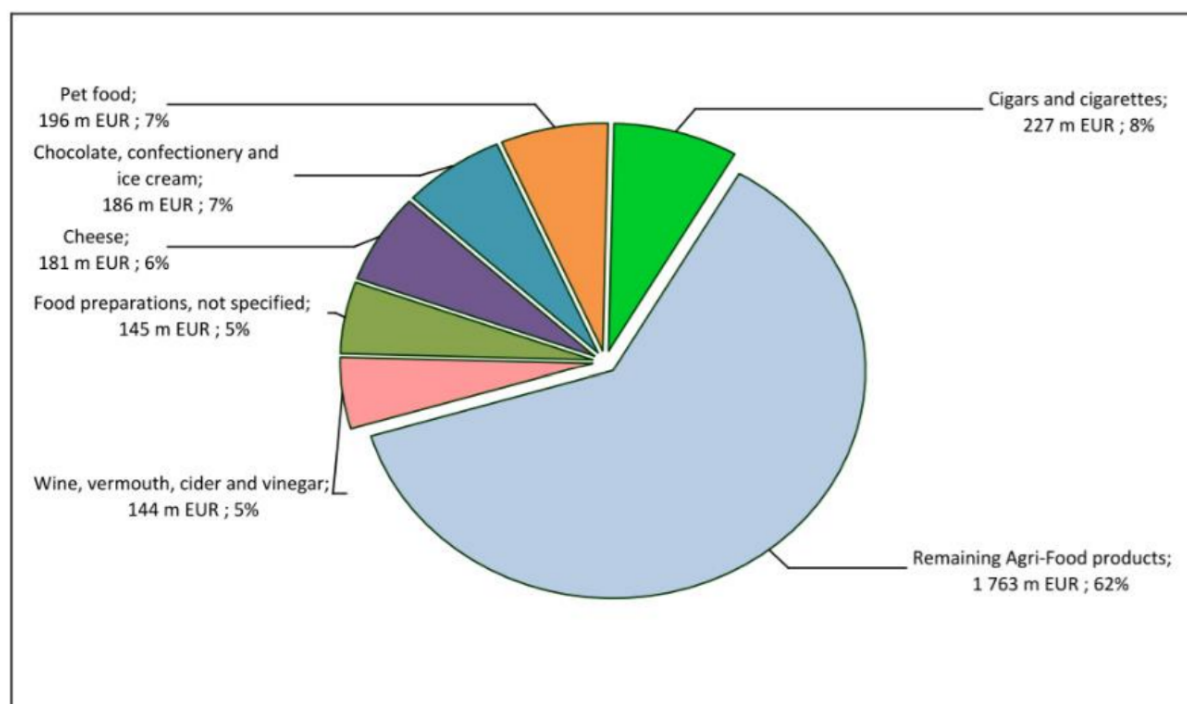
Dovoz agropotravinárskych výrobkov do EÚ z Ruska v roku 2020 - podľa kategórií produktov

Vývoj top 20 agropotravinárskych dovozov z Ruska, 2016-2020

		Imports						
		Value (million EUR)					%	
		2016	2017	2018	2019	2020	Share in all Agri 2020	Change 2019-2020
1	Oilcakes	245	172	245	327	375	21.1	14.7
2	Oilseeds, other than soyabeans	183	141	137	208	318	17.9	52.9
3	Other feed and feed ingredients	91	96	149	151	174	9.8	15.2
4	Vegetable oils other than palm & olive oils	86	72	71	129	116	6.5	-10.1
5	Vegetables, fresh, chilled and dried	51	51	124	72	112	6.3	55.6
6	Wheat	108	83	232	85	73	4.1	-14.1
7	Spirits and liqueurs	52	52	64	73	63	3.5	-13.7
8	Fatty acids and waxes	11	24	33	35	62	3.5	77.1
9	Ethanol	23	32	40	67	48	2.7	-28.4
10	Chocolate, confectionery and ice cream	26	33	40	42	44	2.5	4.8
11	Cereals, other than wheat and rice	229	138	125	51	43	2.4	-15.7
12	Pet food	8	5	4	8	39	2.2	387.5
13	Sugar, other than beet & cane	20	30	36	23	35	2.0	52.2
14	Pasta, pastry, biscuits and bread	13	16	22	21	30	1.7	42.9
15	Fruit, fresh or dried, excl. citrus & tropical fruit	12	14	14	13	29	1.6	123.1
16	Non-edible animal products	11	13	22	26	27	1.5	3.8
17	Cigars and cigarettes	15	11	17	21	22	1.2	4.8
18	Food preparations, not specified	12	15	16	22	21	1.2	-4.5
19	Tropical fruit, fresh or dried, nuts and spices	5	5	7	10	21	1.2	110.0
20	Preparations of vegetables, fruit or nuts	15	14	15	15	20	1.1	33.3
	Remaining Agri-Food products	109	127	118	132	107	6.0	-18.9

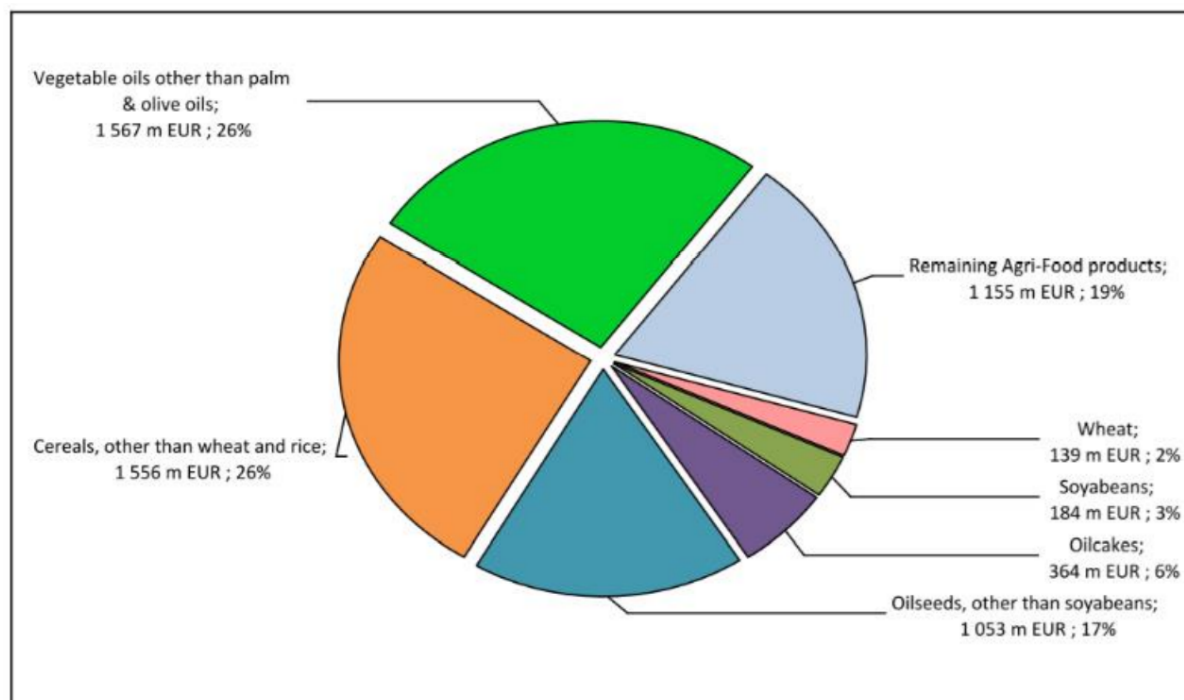
Vývoz agropotravinárskych výrobkov z EÚ na Ukrajinu v roku 2020 podľa kategórie produktov

Vývoj top 20 agropotravinárskych vývozov na Ukrajinu, 2016-2020

		Exports						
		Value (million EUR)					%	
		2016	2017	2018	2019	2020	Share in all Agri 2020	Change 2019-2020
1	Cigars and cigarettes	37	54	71	165	227	8.0	37.6
2	Pet food	94	104	130	150	196	6.9	30.7
3	Chocolate, confectionery and ice cream	72	95	127	149	186	6.5	24.8
4	Cheese	27	41	58	97	181	6.4	86.6
5	Food preparations, not specified	83	93	108	123	145	5.1	17.9
6	Wine, vermouth, cider and vinegar	52	67	89	115	144	5.1	25.2
7	Oilseeds, other than soyabeans	143	154	145	158	130	4.6	-17.7
8	Spirits and liqueurs	67	84	99	101	116	4.1	14.9
9	Pasta, pastry, biscuits and bread	32	45	62	91	109	3.8	19.8
10	Roasted coffee and tea	50	63	67	77	101	3.6	31.2
11	Cereals, other than wheat and rice	94	116	115	108	91	3.2	-15.7
12	Cocoa paste and powder	68	75	87	87	84	3.0	-3.4
13	Preparations of vegetables, fruit or nuts	51	62	77	80	81	2.9	1.3
14	Vegetables, fresh, chilled and dried	22	23	25	54	73	2.6	35.2
15	Live animals	54	50	60	67	70	2.5	4.5
16	Fruit, fresh or dried, excl. citrus & tropical fruit	41	52	34	65	69	2.4	6.2
17	Infant food and other cereals, flour, starch or milk preparations	27	32	37	45	55	1.9	22.2
18	Miscellaneous seeds and hop cones	33	35	36	37	49	1.7	32.4
19	Bulbs, roots and live plants	28	28	34	45	47	1.7	4.4
20	Coffee and tea extracts	49	45	47	45	47	1.7	4.4
	Remaining Agri-Food products	397	468	530	595	641	22.6	7.7

Dovoz agropotravinárskych výrobkov z Ukrajiny do EÚ v roku 2020 podľa kategórie produktov

Vývoj top 20 agropotravinárskych dovozov z Ukrajiny, 2016-2020

		Imports						
		Value (million EUR)					%	
		2016	2017	2018	2019	2020	Share in all Agri 2020	Change 2019-2020
1	Vegetable oils other than palm & olive oils	1 067	1 302	906	1 349	1 567	26.0	16.2
2	Cereals, other than wheat and rice	1 166	1 461	1 843	2 482	1 556	25.9	-37.3
3	Oilseeds, other than soyabeans	417	691	714	1 197	1 053	17.5	-12.0
4	Oilcakes	434	482	429	466	364	6.0	-21.9
5	Soyabeans	129	254	210	230	184	3.1	-20.0
6	Wheat	176	204	215	191	139	2.3	-27.2
7	Poultry meat, fresh, chilled and frozen	61	110	203	171	124	2.1	-27.5
8	Chocolate, confectionery and ice cream	40	56	84	103	123	2.0	19.4
9	Fruit, fresh or dried, excl. citrus & tropical fruit	70	85	95	102	121	2.0	18.6
10	Pasta, pastry, biscuits and bread	54	68	76	94	117	1.9	24.5
11	Eggs and honey	72	85	87	85	96	1.6	12.9
12	Tropical fruit, fresh or dried, nuts and spices	35	63	64	70	72	1.2	2.9
13	Vegetables, fresh, chilled and dried	20	30	86	69	68	1.1	-1.4
14	Preparations of vegetables, fruit or nuts	33	36	35	39	47	0.8	20.5
15	Cotton, flax and hemp, and plaiting materials	33	26	34	47	45	0.7	-4.3
16	Casein, other albuminoidal substances and modified starches	25	37	34	31	37	0.6	19.4
17	Fruit juices	43	50	57	42	34	0.6	-19.0
18	Pet food	3	14	30	44	28	0.5	-36.4
19	Other feed and feed ingredients	17	17	25	23	26	0.4	13.0
20	Ethanol	2	2	3	3	21	0.3	600.0
	Remaining Agri-Food products	126	165	186	185	196	3.3	5.9

Použití zdroje:

<https://foreignpolicy.com/2022/01/22/russia-ukraine-war-grain-exports-africa-asia/>

<https://www.politico.com/news/2022/02/01/russia-ukraine-tensions-worsen-00004070?utm>

DG TRADE – Russia <https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/russia/>

COM(21)5848 (rev.1) Monitoring Agri-trade Policy: Agri-food trade in 2020

BILAT(22)926 (rev.1) AGRI-FOOD TRADE STATISTICAL FACTSHEET European Union – Russia

BILAT(21)6037 (rev.1) AGRI-FOOD TRADE STATISTICAL FACTSHEET European Union – Ukraine website

Key market access barrier for agriculture and fisheries: <https://trade.ec.europa.eu/access-tomarkets/en/barriers/results?isSps=§ors=20&countries=RU&lastUpdated=ANYTIME&showOnlyNew=false&showOnlyResolved=false>

Ukraine: The food factor. War would send shockwaves and price hikes through global agricultural markets. Politico. <https://www.politico.eu/article/ukraine-the-food-factor-energytrade-war-agriculture-market/>

Hunger on the Heels of a Possible Ukraine Invasion. CSIS. February 3, 2022
<https://www.csis.org/analysis/hunger-heels-possible-ukraine-invasion>

The Russian ban on agricultural products, Briefing - April 2016
[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2016/581971/EPRS_BRI\(2016\)581971_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2016/581971/EPRS_BRI(2016)581971_EN.pdf)
The impact of the Russian import ban on EU agrarian exports – Luboš Smutka, Josef Abbrhám
https://www.agriculturejournals.cz/publicFiles/351_2021-AGRICECON.pdf

Russia's Role in the Contemporary International Agri-Food Trade System, Palgrave Advances in Bioeconomy: Economics and Policies <https://link.springer.com/content/pdf/10.1007%2F978-3-030->

77451-6.pdf

Russland wandelt sich mit aller Kraft zum führenden Agrarexporteur – Topagrar

[https://www.topagrar.com/markt/news/russland-wandelt-sich-mit-aller-kraft-](https://www.topagrar.com/markt/news/russland-wandelt-sich-mit-aller-kraft-zum-)
zum-

fuehrendenagrarexporteur12497025.html?utm_campaign=search&utm_source=topagrar&utm_medium=referral

U.S. and Allies Impose Sanctions on Russia as Biden Condemns 'Invasion' of Ukraine – NY Times

<https://www.nytimes.com/2022/02/22/us/politics/us-russia-ukraine-sanctions.html>

<https://www.agweb.com/markets/world-markets/ukraine-russia-tensions-what-it-could-meanagriculture>

Ukraine-Russia Tensions: What it Could Mean for Agriculture – Agriweb

<https://www.agweb.com/markets/world-markets/ukraine-russia-tensions-what-it-could-meanagriculture>

Ukraine can feed the world By Roman Leshchenko

<https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/ukraine-can-feed-the-world/>

https://www.agriculturejournals.cz/publicFiles/351_2021-AGRICECON.pdf